

Női-divatárak

legujabb az őszi idényre bámulatra olesó áron.

Selyemszövetek, fekete, színes vagy csikos.
 Bársonyok, selyemben, valamint valódi angol szabad.
 Ruhakelmék minden divatban, a legujabb színekben.
 Terno, női kendők, flanel, rips, cashemir, irlandi selyem-popelin.
 Butorrípek, creton, sattin, csipke-függönyök.
 Szőnyegek, perzsiai, smyrnai és angol gyártmányok, továbbá mindenemű vászonárak és sokféle más czikkek a 433 (3-6)

bécsi világkiállítási árucikkvek végeladásában

Budapest, hatvani-utca 2. sz., a régi posta épületben.

ARBUSARNOKBAN

27 KI.

(3-0)

Bécsben, Kärntnerstrasse 94. sz.
 (a post.-korlát-pótlékos) postai
 Kiallítások utáni megvásárlás mellett különösen és
 felkutatásra csak az érdeklődőknek. Minden és
 árnyalatban ingyen kiltaték.

A legjobb szer

a bőrnek fentartására és puhítására, cipő, lőszerszámok stb.

oroszbőr-olaj.

Ez az olaj mindenekelőtt zamata által tünik ki, úgy, hogy oly cipőkkel, melyeken ez alkalmaztatott, a talpon is meg lehet jelenni. Ezen olaj által a bőr a levegő, melegség és nedveség behatásai ellen megóvatik; időkönkint ezzel bekenve, a bőr bársonyosabbá válik, vízmentes és felette ruganyosabb lesz. A lábizzadásgal nem hat többé kártékonyan a bőrre, puha és sima marad, és sokkal tovább tart. A bőr-olaj alkalmazása után, a bőr mindenkor fényesebbé válik, és ezáltal szép, tartós fényt nyer.

Egy liter ára 1 és 2 frt.,
 valamint pléhpalackokban 5 és 10 fontjával.

Éremmel kitüntetett

cs. kir. kiz. szabad. Osztr.-Magyarors. nézve.

Átalános salon zsidófénymáz

uri és hölgycipőkre, valamint lőszerszámokra.

Az alulírottak sikerült kifőrdő cipőmázát felalánia, midlalt a cipők fényesítése feleslegessé vált. Csupán ecettel kell a mázt a használati utasítás szerint alkalmazni, és néhány perc múlva mély feketében fénylenek a cipők, mert a máz azonnal megszárad. A bőr ezáltal nem szenved, sőt puha és simává válik, nem török és vízmentessé lesz, mi hasonló találmányoknál eddig nem fordult elő.

Úvegekben 1, 2 és 3 forintért küldi szét
 a gyári főraktár
Gronár János utódjaitól
 Bécsben, Köhlmarkt 5. sz.
 A „Dann“ kávéház átellenében az udvarban balra.

Vasárnapi Ujság.

Budapest, november 8-án 1874.

45-dik szám. **ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK:** a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft. **XXI. évfolyam.**

BIRDETÉSEK DIJA: Egy ötödör hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 15 krajczár; többöri ígtatásnál 10 krajczár. Bélyegjdi kltűn minden ígtatás után 30 krajczár. Kladó-hivatalnak számára hirdetésmeket előződ Hecshben: **Hansenstein** és **Vogler** Wallischgasse Nr. 10, **Mosse R.** Seilerstätte Nr. 2 és **Oppelik A.** Wollzeile Nr. 22.

BABU RAJENDROLÁLA MITRA.

R

ita eset, hogy az európai tudományosság, tisztességet szerzene magának, egy más világrészbeli — s ki-vált nem amerikai, hanem épen ázsiai tudós felé forduljon s annak nevével töltsze dicsősége koszorujába. Akadémiánk magát tisztelte meg jobban, mint az illetőt, midőn Kelet-Indiában élő néhány tudós európai mellett egy valódi hindu (benszült) tudóst is külső tagjai sorába fitőzt: Babu Rajendrolála Mitrát tudniillik, kinek arczképét ma bemutatjuk, ki egy idegen égalj s más embertörzs szülötte, de az emberiség nagy szövetségének, a tudományok köztársaságának egyenjogú tagja, mert a maga szakmájában, ugymint a szanszkrit irodalomban és nyelvtudományban, nemcsak a hindu népek — melynek szülötte, — hanem az általános tudományosságnak is egyik disze s évek óta első rangu tekintélye.

Rajendrolála Mitra, kit a m. tud. akadémia 1865. decz. 10-én választott meg külső tagjánál, a kalkuttai Asiatic Society alelnöke s hazájában, a tudomány arisztokráziájánál fogva magas rangu egyén, — ezt fejezi ki a neve elé illesztett »Babu = ur« czimzés, — született Kalkuttában, Kelet-India fővárosában, 1822. febr. 26-án. Atyja régi nemes hindu család ivadéka volt, kinek egyike őse, Kalidzsza Mitra, Kanoujából származott s a gauri Adiszura király által emeltetett nemesi rangra, még a X. században Kr. u. Egyik későbbi őse Bengalja uralkodójának minisztere volt, és Shah Achem delhii császár alatt hadseregparancsnokká emelkedett, s örökös rújáh és bahadur (= bátor) ranggal ruházottat föl. A Mitra család századokon át befolyásos és nagy birtoku nemzetség volt a szent Ganges deltájában, míg végre a maharatták (a birodalom északkéleti részében lakó harczer indiai nép) következtében javaival együtt régi fényét is elvesztette a jelen század első éveiben (1802).

BUDAPESTI KALAUZ.

AGYAGÁRUK. Fischer J. bécsi-utca 1. sz. a., agyag-árak, kandelabrok, fűrdőkádak, terracotta-alakok s tüspórástáglák; mindennemű porcellán és kőedény árak gyári raktára.	FODRÁSZOK. Schadeberg Béla, hölgy és férfi fodrászati terem borotválással egybekötve — Dúsan felszerelt raktár mindennemű hajmunkálatokból a legujabb divat szerint a t. cz. hölgy és férfi közönség számára, csalmán és háttérjelvény elkészítve jutányos árakon. — Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan teljesítenek. Ületli helyiség uri-utca 6-dik szám. A Mexikóihoz.	KÖNYVKERESKEDÉSEK. Kilian Frigyes, magyar kir. egyetem- és könyvtár, váci-utca, Calderoni és Társaság; bel- és külföldi irodalom.	MINISZTERIUMOK. M. kir. miniszterelnökség: Budavár, gróf Sándor-palota. M. kir. honvédelmi miniszterium: Budavár, uri-utca. M. kir. belügyminiszterium: Budavár, uri-utca. M. kir. vallás- és közoktatási miniszterium: Budavár, országúth. M. kir. pénzügyi miniszterium: Budavár, sz. háromszöglet 187. sz. M. kir. földműl. ipar- s keresked. miniszterium: Pest, aldunator 2. sz. M. kir. közlekedési miniszterium: Pest, tükör-utca 1. sz. M. kir. igazságügyi miniszterium: Pest, Deak-utca 14. sz.	PAPÍR-, RAJZ- ÉS PESTŐSZERKERESKEDŐK. Seefehner J. L., m. kir. udvari szállító, Skigyő-utca 4. szám mindennemű író-, rajz- és festőszerek, monogram-papírok, látogató jegyek, cotillon felszerelések, stb. Árjegyzék ingyen és bérmentesen, vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.	POSZTÓTÁR. Liptay Pál és Társaság, bécsi-utca 5. sz., Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesítenek. Minták ingyen és bérmentve.	RUHARAKTÁRAK. Rajusz József szabómesterrel a „honvédhez“ Pesten, hatvani-utca 4-ik sz., a barokk épületében a régi posta átellenében, mindenféle ruhák urak és fiúk számára legjutányosabb árakon készen kaphatók.	SZÁLLODÁK. Európa szálloda, Ferenc József-tér. Hungária nagy szálloda, aldunator. Magyar király szálloda, Dorottya-utca. Nádor szálloda, váci-utca. Nemzeti szálloda, váci-utca. Vadászkürt szálloda, kihid-utca. (Mind elsőrendűek.)	TAKARÓPAPIROS. Lapok kiadó-hivatalában, egyetem-utca 4. sz. a., nagy ívek, mázsánként 10 frt a vasúthoz szállítva.	THEA ÉS RHUM. Dietrich és Gottschell, főraktár váci-utca 14. sz. a. és főkörekeskedőse kinyitótér.	ÜVEGKERESKEDÉS. Görög István, hatvani-utca 16. szám, üvegtermékek, asztali készletek és tükörök.	VARRÓGÉPEK. Csak Ohm C. O.-nál, József-tér 15. sz.; valódi amerikai szüdmérők Wehler és Wilson és ifjabb Howe Ellistól New-Yorkban.	ZONGORA-RAKTÁRAK. Eder A. Gyula, váci-utca 12. sz. a., elad, vessz s becsért mindennemű zongorát, pianót s harmonikumokat.	KÖNYVNYOMDÁK. Franklin-Társulat, magyar irodalmi intézet s könyvnyomda, egyetem-utca 4. sz. a.	LÁMPÁK ÉS CSILLÁROK. Dittmar R., fűrdő- és nádor-utca sarkán. A legnagyobb választékban petroleum- és olajlámpák, legjutányosabb árakon.	LÁTNIVALÓK. Állatkert, közlekedés társaságokkal. Bemenet 30 kr. Budai várpalota, a vár felüljáróság közbenjárása mellett. Eszterházy-keptár, zárv. Nemzeti muzeum, országút; az egyes termek 9-órtól 1 óráig nyitva vannak. Hétfő: régiségek, kedő és szerda: képtár, csütörtök: természetgyűjtemény. Országúth, Sándor-utca. Városi vigadó, Deák Ferenc-utca. Bemenet 20 kr. Császár-fürdő, kád-, zuhany-, kö-szögelfürdő. Heinrich-féle világhírű kád-, zuhany-, kö-szögelfürdő.	LEGNYOMÁSU TÁVIRDÁK. Ohm C. O. Pest, József-tér 15. sz. a.; elfo-gad legnyomás, valamint villanyos házi- s szoba-távírdá-berendezéseket, a legújlegelőszerebb kivétel, mártányos feltételek s több évi jótállás mellett. Árjegyzék s kimutatások ingyen szolgáltatnak ki.	LŐPOR. A legújomabb svájci vadászpor, 1 és 2 fontos szelecegekben mindenkor készletben van Éder-féle 1-ös magyar kőr-lőpor-krudájában, kalap-utca 8. sz. 3-dik utca jobbra a régi városrészt mögött.	MÉTERMÉRTÉK ÉS RENDSZER. Calderoni és Társaság, (matyánk-utca). Szemléletli gyűjtemény a méter-rendszer megismertetésére. — Lásd a hirdetési rovatot. Görög István, hatvani-utca 16. szám, zanszerek és orvos-gyógyászati műszerek nagy választéka.	MULATÓ-HELYEK. Nemzeti színház, kerpesi-ut. Opera: Kezden. — csütörtökön, szombaton, Dráma, népszínmű, vígjáték: vasárnap, hétfőn, szerdán, pénteken. Nemzet színház gyapjú-utca. Dráma, operetta, vígjáték. Nemzeti színház a Hermina-téren.	ORVOSOK. Dr. Elber V. Budapestben, József-utca 6-ik szám házában, rendel 2-4 óráig; ugyanott kapható: „Nemzeti érettségijei“ című műve 1 frton, postával 1 frt 10 kr. (Lásd a „Politikai Ujdonságok“-bani hirdetményt). Dr. Ernst L. a különféle külső és a ragadós betegségek hasonszervi gyógy-mód szerint fényes sikerrel gyógyít. E betegségek gyakran a végbél, hogy azonban siker essék el a legújomabb mód-módon nagy adag jód és kénésóval kezel-tettek. Az így gyógyultak azonban a legborzasztóbb utóbajoktól támadtatnak meg; annyira, hogy a könnyelmi gyógy-kezelés mint késo vénségéig szenved-tettek. Ily veszedélyt alán megelőzést nyújt a hasonszervi gyógy-mód, mert nemcsak a legregibb bajokat meggyógyítja, de hatása oly jótékony, hogy utóbajoktól félni nem kell. Az életrend oly egyszerű, hogy mindenkitől megtartható. Pesten, két sas-utca 24. szám, 2. emelet. Rendelési idő: délelőtt 10-12, délután 1-5 óráig. Levél-ileg is eszközöltetik rendelés. Dr. Handler Mór, orvos és sebészudor: szűlés és szemész. Rendel naponként: délelőtt 10 óráig, délután 3 óráig 5-ig és este 7 óráig 8-ig. — Lakik: Pest, belváros, kigyó-utca 2. sz., kigyó- és vá-rosház-utca sarkán (Rottembiller féle há-ban) 1-ös emeleten, bemenet a lépcsőn.	PAPÍR-KÁRPITOK. Görög István, hatvani-utca 20. sz., egyszerűsödött butor, kelma és szőnyeg-raktár.
--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	---	--	--	---	--	--

éves s majdnem végzett orvosnövendéket Rajendrolálát szólította föl, hogy legyen kísérője európai útjában; a tudomány és tapasztalás után epedő ifjú örömmel fogadta előkelő honfitársa e felszólítását; de atyja megtudván, hogy fia, bár csak egy időre is, elhagyni szándékozik India szent földjét, a mi a hinduk öröklött fogalmai szerint csaknem az isten ellen való véték, fiát azonnal haza parancsolta a kollegiumból. Atyjának ez elhatározása következtében orvosi pályáját is befeljesztlenül abba kelle hagynia; a mi ismét nem lephet meg, ha magunkat az orthodox hindu apa helyébe képzeljük, a ki fiának hazája határain túl vágyó ohajtásáért nem kis részben az orvosi tudományokat okozta s azért fiát azoktól is el akarta távolítani. Mert a hindu (bráma) vallás fogalmai szerint az, a ki a fekete vizre száll — így nevezi a hindu a tengert, — ezzel megtagadja kasztját s elveszti azzal járó előjogait; a kasztját elvesztett hindu pedig hirtorsosaitól, sőt saját családjától is, hasonló bűnbeesés terhe alatt, kitagadatik. Nincs képzelet Európában arról, mit jelent még ma is — ámbar ez a régihez képest majdnem semmi! — a kaszt-vesztett állapot Indiában. Hajléktól, ételtől, italtól, minden emberi segélytől s társadalmi jogtól való megfosztást, teljes kizártságot von az maga után; ha nem is testi, de mindenesetre társadalmi s polgári halál az egy hindu névze. Ily sorstól akarta az öreg hindu megővni válgalkozó mérész fiát, szűlői hatalmának közvetése által, midőn neki az Európába menetelt eltilotta.

Terveinek ily meghiúsulása után, Rajendrolála a jogi és irodalmi tanulmányokra vetette magát s a Bramánzás szent, de kihalt nyelvét, a szanskritot kezdte egész hévvel tanulmányozni, a mire kedvező alkalmat nyílt, kivált akkor, midőn a kalkuttai Asiatic Society, a már is névre kapott fiatal tudóst, 1846-ban ugyanazon hivatalra — t. i. könyvtárnoknál nevezte ki, a melyet dícsőült hazánkfia, Kőrösi Csoma Sándor, csak néhány évvel előtte, elfoglalta. E hivatalt Rajendrolála tíz évig viselte, az illetők teljes megalékedésére, magának pedig s tudományos készlődésének kimondhatatlan hasznára, mert ezalatt nyílt alkalma szanskrit tanulmányait tökélyesíteni, s készülni az irodalmi pályára, melyet ez időszakban kezdett s folytatott egyre nagyobb terjedelemben.

Irodalmi munkásságának mérvei sokkal nagyobbak, mintsem hogy e rövidke cikk korlátai közt azt kellőleg rajzolhatnók; jelentősége főleg abban áll, hogy ő, mint hindu, születésénél, nevelésénél fogva közelebb ama nép hagyományaihoz, s teljesebben behatolhatva annak szellemébe, mint bármely nagy készlőttű európai tudós, segít főtáráni a hajdanunk a szanskrit ő nyelv által őrzött rejtelmeket, s megtalálni bennök az általános nyelvészet egyik legbecsesebb kulcsát, mely az összehasonlító nyelvészet mai állásában, mind közelebb-közelebb enged jutni az ő nyelvhez, a nyelv amaz eredeti alakjához, melyből az ural-altáji, az árja, s ezeknek számtalan családjai és egyes nyelvei elágaztak.

Rajendrolála, könyvtárnoki tisztében kifejtett nagy munkássága mellett, az Asiatic Society évkönyveiben s naplóiban negyven értekezést, tudományos és politikai lapokban százakra menő kisebb cikkeket adott; de tudós hírnevét önálló

nagyobb művei által szerezte meg, minők: A Radjaputok (egy nagy indián törzs) története, szanskrit Nyelv-tana, ketindiai Műcsarnoka, két kötetben, a Szama-Vedából, az ő hindu szentkönyv egyik osztályából, a Chandagya Upanishad című rész fordítása angolra, stb; főleg pedig havi füzetekben, tizenöt éven át folyvást adott, encyclopediai folyóirata által, mely kilencz nagy negyedrét kötetre telve, a tudományok egész tárházát alkotja.

Mindez eddig elsorolt művei angol nyelven vannak írva, s ezekkel az európai tudományossággal lépett közvetlen érintkezésbe.

Nem kevésbé fontosak azonban szanskrit nyelven írt művei s eszközölt kiadásai. Jelesen három kötetet adott a Yajur-Vedából, a szent könyvek egy másik részéből; egy kötetet Aranyaka, egy kötetet Kamandakiya Uiti cím alatt, mely utóbbival az államtudományok terére lépett. Egy kötetet ismét Chaityanya Chandodaya cím alatt a vishnu-bölcsészetről, egy kötetet Lalita Vistara cím alatt, a vallásalapító Buddha életleírását stb. E művei közül, melyek Rajendrolálát a szanskrit tudomány legelőbb hőségé avatták, a szerző ajándékából több megvan akademiánk könyvtárában is.

Műveinek s különösen nyelvtudományi munkásságának érdeme általában el van ismerve. A hírneves nyelvtudós, Müller Miksa, Felolvasásaiban a Nyelvtudományról (melyet az akadémia most ad ki magyarul), ugy emlékszik meg Rajendroláláról, mint tekintélyről a nyelvészet terén. Jártassága az európai modern nyelvekben, hindu emberen föltünő. Mert az angolon kívül teljes birtokában van a francia és német nyelvnek is, s a mellett a többi nyelvekben is teljes nyelvtani tájékozottsággal bír.

Mint embernek és tudósnek, nyájassága s egész modora egy európai mivel gentlemané. Eleven, mindig munkás szelleme, ellentétben a népfajánál oly sajátos télen szemléldéssel, mely eme hindu közmondásban lelte kifejezését: »Jobb állani, mint járni; jobb állni, mint állni; jobb fektüdni, mint állni; jobb aludni, mint fektüdni«, s mely a Buddha kebelében való örök szemléldés télen nyugalmát az élet megsemmisülését tudatában a fő-üdvének tartja. — Rajendrolála szelleme folyvást munkál s tevékenységére bármely európai-nak becstelére válnék.

A magyarok s nyelvők iránt is különös érdeklődéssel viseltetik; s minden alkalommal hálásan szokott megemlékezni azon kitüntetéséről, mely őt tudományos akademiánk részéről érte.

Duka Tivadar.

A segesvári téren.

(Az „Erdélyi út”-ból.)

Ki hitte volna, mondta volna, Hogy itt is még vasút legyen! Ki-kitérve, el-elhajolva, Domb-oldalon, átfúrt hegyen;

Kigyózáva mint a völgy patakja, Mely erre tér, meg arra jár, Míg megnyílik a bérc lakója S magának egy kis rést talál.

Hol véren nő a fű kövön, Tér, mely látát a végcsatát; Soha se hittem, hogy megérem, Hogy így száguldjak rajtad át!

Hol végcsatáját búsan vitta S sirva futott a szürke Bem, A por Petőfi véreit itta Míg elbukott a völgybe' benn;

Az elbukó hazáért itten, Hol hősek vérők' áldozák, — S hiába, hajh, mert beleikben Tiprott a tomboló kozák;

S hol a futó hadaknak árnya Lebbenve foszlik szerteszt: A béke paripája márma Prűszköive fújja im tüzet.

Légy, béke műve, üdvözölve, S harc-szántotta téreken! Virulj, apám drága földre, Ne düljön többé idegen!

Ne többé néped belviszálja, Gyilkolva egymást, ömagát; Legyen közök az ér e pálya, Mely tagból tagba lüktet át;

Mely kölesön adja, vészi kincsét, S hegyen-völgyön áldást tenyész! S dicsőítse viruló szerencséd A munkás kézt, az ember-ézt!

Szász Károly.

Fekete márvány.

— Dán beszély. —

(Folytatás.)

Jó barátom ült előttem a karszékbén. Halvány, kimerült volt, inge egészen összegyűrve. Láttam mindjárt, hogy épen most jöhetett haza a bálból.

— Nem vitt rá a lélek, — mondá, — hogy édes álmokat megzavarjan.

Biztosítám, hogy ilyen édes álom ellenségemnek sem kívánok.

— De talán mégis többet ér a valósnál, sohajtott. — Szegény barátom, vajjon el tudod-e viselni, a mi téged ért? — Micsoda?

— A lehető legroszabb. Flóra kisasszony egyszerre hozzám jött s kérdezősködött utánad. Nem említhetvéni meg a valódi okot, csak annyit mondtam, hogy véletlenül közbejött akadály miatt nem jöhetél el. Eleinte aggódott, de a mint biztosítam, hogy semmi komolyabb bajod nincs, vidorabbá lett.

Igen! — mondá. S ekkor egy csoportban ülő nénjelhez futott, hallottam a mint igen élénken beszélt, de hogy mit, azt nem lehetett kivennem. Körülbelül egy óra múlva magához intett s mosolyogva mondá: Tudósítást kaptam ám én is barátja felől, most már jobban van. De hogy ezalatt mit értett, azt én nem tudhatom. Ettől fogva minden tánczot unokatestvérel tánczolt, ki szép alak ugyan, de szellemtelen báb; ugy látszik, megkedvelték egymást. Hajnali két órákor vacsorához ültünk, és akkor... de el vagy-e minderre készlőve?

— Csak folytatad! — sohajttam.

— És ekkor a nagykereskedő beszédet tartott, melynek vége oda esattant ki, hogy leányát, Flóra kisasszonyt a hadnagy eljegyzette s ő ebbe ünneplés beegyezését nyilvánítja. Volt aztán eljenzés minden torokból, csak az enyém rekedt be.

Miért rajzoljam tovább érzeményeimet? Ha voltak önök ilyen helyzetben, fogalmuk lehet kétségbeesett állapotomról; ha nem, igen sok időbe kerülne megismertetnem önöket azon végtelen bánattal, mit szerelmem meghiúsulása előidézett,

elrabolva magával reményemet s minden boldogságomat.

Pár hó múlva jelentkeztem a szigorlaton, de a föltett kérdésekre oly zavart s összezfűggestelen válaszokat hadartam összevissza, hogy saját ítéletem szerint is meg kellett buknom. Egyik tanárom, ki nagyon jól ismert s még volt győződve, hogy lát-szólagos tudatlanságom nem ismerethiányból származik, a vizsga után magához hivattván, így szólított meg: »Rokonom, Schwartz ur' egészségi szempontból Dél-Amerikába szándékozik utazni, ohajtaná, ha valami ügyes orvos lenné kísérő társa, nem volna-e kedve vele tartani?«

Megköszönve ezerszer ajánlatát, hálásan fogadtam el. Hiszen az a hitvány már-ványból ugys letaszított boldogságom tetőpontjáról.

Szép utitársunk ajakán az egész beszéd alatt némi gúnys mosoly ült s egyes fejbőlintásaival nemcsak azt tudatta, hogy feszült figyelemmel hallgat, de sejtelle lehet arról is, hogy a végzetes szerelmi kaland minő véget ér.

— S azóta nem hallott ön semmit ifjúsága eszményképéről? — kérdezte.

— Egy szót sem Elhagyván hazámat, szakítani akartam multammal, nehogy a komor emlékek búsítsanak. Most már az egész ugy tűnik föl előttem, mint félig elfeledt dal. Az a tíz év, mely multam s jeleném közti fekszik, átváltoztatta a honából kibujdosott, tartózkodó s ábrándos ifjat oly független férfivá, ki ha nem is valami fényes, de mindenesetre kényelmes épületet alkotott meghiúsult szerencséje összomlott romjain.

E szavakkal zárta be Miller első szerelmi kalandja elbeszélését s keserű mosolygal forgatta ujjai között a fekete márványgolyót.

— Valóban, — mondá a másik némi kis szünetelés után, — most már még jobban esodálkozom, ha ön azt állítja, hogy minden remélhető boldogsága ama kis márványgolyó által lerontott légvárall együtt elszállott. Tegyük föl, hogy csakis e végzetes golyóknak tulajdoníthatja szerencséjét. Ki tudja, ha történetesen rá nem lép...? — Akkor?

— Minden másra fordul. Szántani szabatosággal nem tudom meghatározni, hogy sorsom miként fejlődhetett volna, mert a soha nem valósult ábrándról ezer meg ezer képeket rajzolhat lelkünk.

— Megengedi, hogy arról én rajzoljak képet önnek? Sem költő, sem jó s nem vagyok és mégis híi képét adhatom az ön elvesztett boldogságának. Megengedi-e? — Nagyon szívesen, sőt meg is köszönném.

— No, jól van hát. Szerepet cserélünk... visszamegyünk tíz évvel... magamra öltöm az ön ruháit, elsajátítom fényes kilátásait s ugy helyezem lábomat a végzetes golyóra, — vagy talán jobb lesz épen itt maradnunk s innen tekint-sünk vissza az elmúlt tíz évr, hogy kitánuhassunk, mint alakulnak át az események, ha jó szelleme közbe nem hozza mosonője kis fiát, ki véletlenül csuszatja a talizmánt lába — vagyis inkább az én lábom elé, mert ha szerepet cseréltünk, első személyben kell beszélnem.

Nos tehát, én nem hágtam rá a fekete golyóra, nádrágom nem szakadt el; szerencsésen eljutottam az estélyre s mint

szellő lebegtem Flóra kisasszonnyal a táncz menyországhában. A lepke-tánczban előfordulván a gyűrfű-, róza- és kosár-játék; igéző mosolyal kérdezé, hogy e három tárgy közül melyiket fogadom el tőle?

Minő kérdés! A gyűrfű lehetett csak azon aranyláncz első szeme, mely földi lételem a mennyei boldogsággal egybekapcsolható. Ez volt válaszom; minden szavamat a meggyőződés sugallta.

— Jól meggondolja, mert látssa, én azért nem mondom ám le holmi kába szé-szélyeimről, s ha a gyűrfűt kéri, komolyan is szaván foghatom.

— Akkor senkivel sem cserélnék szé-les e világon.

Harmadszor és utoljára intem, jól meg-gondoljon mindent!

— Most és mindörökké, a gyűrfű választom.

Öt percz múlva az eljegyzés nyilván-nossá lett, s tíz percz múlva mindenki csak azt suttogetta, hogy én a nagykereskedő pénzén ladáját jegyeztem el, függelékül vivén magammal leánytát.

A közelebbi héten Kopenhágában aligha volt megbélyegzettebb ember mint én s vetélytársamat az én rovásomra a szentek közé avatták volna. Ha a társas-körökben nevemet említék, az idősebbek fejökkel bölintottak, az ifjabbak orukat fintorgatták, a férfi-rokonok megvetőleg s némán hallgattak. Szegény fia nem tehet nagyobb ostobaságot, mint ha gazdag nőt vesz el; az, hogy szeretik egymást, nem is jó számítássa.

Két hét alatt bejártuk a rokonokat, hogy végig hallgassuk üdvkivánataikat.

Mindenütt csak ezzel fogadtak: »ön ugyan jól járt«, de ugy rémlett előttem, mintha ezalatt metsző gúny rejlenék. Ha az utcán vagy közsétányon járkáltunk, nem egyszer ilyen hangok üték meg füle-met: »nézzék csak a gazdag X. kisass-zonyt a jegyeseivel«, többször hallám, hogy ezt is hozzá tették: »szegény leány!«

— Ön ugyan szerencsés jegy alatt született, — jegyzé meg Janka néni.

— Mily vagyont kap! — sohajttá Czeczil néni.

— Nem hittem volna, hogy ön lesz a választott, — mondá Tera néni, a többiek pedig fogaik közt sziszgették: — Csak aztán meg is tudná becsülni ezt a nagy szerencsét!

Valóban boldognak éreztem magamat, csak az boszantott, hogy a világ többet beszélt erről, mint magam. Polykratesz megrettenve a kedvező szerencsétől, ten-gerbe dobta gyűrfűjét; engem is gyakran ilyenü aggály lepett meg s szerettem volna példáját követni.

Folyvást jegyeseem házánál időzve, barátnői s rokonai környeztek. Ő volt a nap, mely körül minden forgott s én szegény bujdosó csillag minden fényemet tőle köl-csönzém. Helyzetemet egy percze sem téveszthetém el szemem elől, s bár gond-talan állást biztosított, kezdtem már keser-vesen beleunni; rendkívül nehezen vártam az esküvőt, mikor majd a házassági ok-mány megbizonyítandja a világnak, hogy még sem vagyok névtelen férfi s csak jegy-eseem vjégénye.

A bölcsék nincsenek egyenlő nézetben az eljegyzés felől.

Egyik állítja, hogy ez a földi nőt-lenség s mennyei házasság közti tér, tisz-

títótízhöz hasonlítható állapot, melyben az ember kitisztul ifjúkori bűneiből, hogy a jövendő boldogságot nemesen élvez-hesse.

Mások az eljegyzést azért tartják szük-ségesnek, hogy a leendő házások teljesen küismerjék egymást. Nem vitatom, hogy melyik meghatározás a helyesebb. Rövid ideig tartó eljegyzésünk alatt eddig nem észlelhetett vonásokat fedeztem föl Flóra jellemében. A természet e nőt mind kül-sőleg, mind szellemileg kittinő ajándékokkal halmozta el; de elhibázott nevelése ez utóbbi tekintetben sok hátrányt idézett elő. Gyermekkorától fogva oly befolyás vett rajta erőt, mi okvetlenül kitép minden ne-mes és drága magvat, mert környezete valóságos bálványt alkotott belőle. Hiré-ből sem ismerte a lemondást; megszokta, hogy akarata legyen a zsarnok, szésszé-lye a tanácsadó. Azt hitte, hogy mindig csak neki lehet igaza, az övével ellentétbe né-zet szerinte tarthatatlan volt, s ha valaki ellenszegülni mert, az előtte kiállhatatlanná lett, egyszóval igába szerette volna haj-tani az egész világot. Husz éves koráig minden ugy ment, a mint ő rendezé, s midőn említém, hogy ezt vagy amaz más-képen kellene tennie, hogy Péter vagy Pál iránt nyájassaban viselje magát, rendesen fejét rázogatta s kérelmemet számba sem vette. Mindez eleinte föl sem tűnt nekem, mert mint valami istennőt távolról bálvá-nyoztam s ez az olympi büszkeség is jól állott neki, de most, miután a földön jártá-ban is láttam, ez az istennői büszkeség nemtelen göggyé törpült előttem. Mig csalá-dja szentelt oltára körül forgolódott, hol az áldozár szerepét a gyöngé papa, a pap-nók tiszté a vén nénikék tölték be: ezt a tárgyat közelebbről érinteni sem lehetett, mert mint vétkes szempérgőtörtől üldöztek volna el. Minden jót a házasságtól remél-tem. Végre felköszöntött »létem legszerep-csésebb napja.« Délelőtt ipam magához hivatott. Alig ültem le irodájában, a jó öreg kitárta előttem szívét; elsorolt minden kőszá-hírt, a mit féltőmen irigyeim s a hir-kufárok sugdostak fülebe. Alig tudtam lecsillapítani. Anyira bálványozta leá-nyát, hogy engem, mintha vetélytársa lettem volna, olybá nézett, mint a ki egyet-len leányát tőle elrabolni, nem pedig nőül akarnám venni. Kora, megindulása, elva-kult szeretete, továbbá iránta érzett tiszte-letem s hálám fejében elhallgattam titrel-mesen mindent, a mi szivéből ajkára jött, s föl is használta e szabadalmát. Keservesen hosszú leczkét tartott, mire én nem vála-szolhattam bőlecsében, mint ha szerényen hallgatok.

(Folyt. követh.)

A dobsinai jégbarlang.

A sztraczenai völgy, Gömörmegye északi részén, egyike a legregényesebb helyeknek, s ha más országban lenne, régen vasut szállítaná oda a természeti szépségeikben gyönyörködő utazókat.

E völgy legfelsőbb torkolatánál, a hol már a sziklasikátor kitérul, a Göllnitz-patak jobb partján emelkedik az „Eleskö” nevű fenyves hegy, melynek tővéből gazdag kristályforrás buzog elő. E forrás arról nevezetes, hogy a legforróbb nyáron is jéghideg s hasonlíthatatlanul hidegebb a többi hegyi forrás vizénél. Mintha valamely jégreservoirból bugyogna elő.

Most egy svájci motorban épült esinos vendéglő emelkedik a partján, erkélyekkel s a vendéglői helyiségekben kivül öt szobával. Dobsina városa építette ide azok kényelmére, a kik e vidéket látogatni fogják.

Hát fogják látogatni azt a vad vidéket, itt az isten háta mögött, hová oly nehéz, fáradsalmas a közlekedés?

Fogják, sőt már most is látogatják, mert itt látható a természet legérdekesebb és legritkább játékaiknak egyike: a jégbarlang.

A „Vasárnapi Ujság” 1873. évi 38-ik számában már ismertették e barlangot dr. Krenner József följegyzései nyomán, kit a magyar természettudományi társulat bizott meg e barlang megvizsgálásával és leírásával.

Azóta azonban ugyancsak dr. Krennertől hat könyvomatú színes tábla jelent meg, mind e barlang érdekesebb részeit előtűntető rajzokkal s érdekes magyarázó szöveggel. A rajzok a legsikerültebbek és legesinosabbak közé tartoznak, melyeket tudományos irodalmunk e nemből felmutathat s részint e körülmény, részint a magyarázó szövegnek élénk, újabb adatokkal bővített tartalma érthetővé teszi, hogy újra visszatérünk hazánk e legnagyobb természeti ritkaságainak egyikéhez.

Az éleskői kerülő lakótól délkeleti irányba tekintve, az átellenes hegyoldalban kised kunyhó hájazatát látjuk, mely mellett nyári időn vastag ködalku párázat fejlődik ki a földből. Ez a nevezetes barlang száda.

A híres bányaváros lakói rég ismerték e nyílást a sziklában. Fenekén a legforróbb nyáron is volt hó található s alatta jég. Orvosi célokra s nyári kirándulásoknál italt hűteni innen hordták a jeget. De hogy mi rejlik ott alant,

ról tompa, hosszantartó viszhang felett, csákányokkal, létrákkal, erős kötelekkel s más segédszerszámokkal, kezében a bányalámpával lebecsátkozott a hideg, sötét, ismeretlen mélységbe s midőn lába szilárd talajt talált, utána

E barlang megvilágított főregében az alabastroszerű jégtömegek a lobogó világókkal változtatjeljes, magikus játékot űznek.

Mindjárt az előtérben látunk egy tiszta jégoszlopot a jégdombból kiemelkedni, mely a sziklaboltozatig nyulik föl. Lábaik alatt ellenben nagy, tükörsima jégsík terül el, mely hátul, mint világosan kivehető, közvetlenül a lehajló sziklaboltozathoz ütközik. E jégpadlóztól kissé hátrább még két, a fülhalmában kékes színben csillámló jégoszlop emelkedik föl, mintha segíteni akarnának a nehéz sziklaboltozatot tartani, míg a sziklafalak helyenként pompás jégkristályokkal diszítvék, melyek cainos csoportokká egyesülve, drágakövek fényével a legélénkebb színekben ragyognak. Főlséges látvány! Alig merünk hozzájuk gyertyával közeledni; egy lehellet elégséges ily szabályos mesterművek szétrombolására.

A domb jegébe vágva, jobbról-balról, lépcsők vezetnek le a jégpadlózatra. A jobbfeleli lépcsőket választjuk és leérünk a főhelyiségbe, az úgynevezett jégterembe, melyet az imént fölülről szemléltünk.

Bátran rálephetünk a sima lapra, mely már nem egyszer, meleg nyári napokban, fűrgő korcsolyázók tomboló tere volt. Cseppet sem kell félni, e jégtömeg roppant vastagsága elhárít minden aggodalmat, hogy a jég beszakadhatna. Lábaik alatt a ropogás legnagyobb részét a leválatott jégkristályoktól származik, melyek, nagyok és nehezek lévén, csörömpölve hullanak le a padlózatra.

DOBSINAI JÉGBARLANG: Jégugas.

DOBSINAI JÉGBARLANG: Jégterem.

azt még nem is sejtették, mert a meredeken lenyúló szűk nyíláson behatolni senki nem mert.

Vége az 1870-ik év nyarán Ruffiny Jenő bányamérnök két társával meglátogatta e helyet s midőn a mélységbe lőtt puská hangjára alul-

ereszkedett két kísérője is. A kutatók odalenn tágas üregben lették magukat s mialatt szilárd jégtalajon álltak, meglepetve szemlélték a csodás alvilágot, mely itt szemökbe tűnt. — Krenner így írja le a barlang főbb részeit:

A jégterem sima jéggel padlózott, térs helyiség, mely fölé hátul a sziklaboltozat borul.

Ha már most innen a barlangszája felé pillantunk, magunk előtt látjuk a jéglabából

kiemelkedő jégdombot a legelőbb említett jégoszloppal, az előtérben pedig a két nagy jégoszlopot. Az egész, jól kivilágítva és a jégben visszatükröződve, gyönyörű egy látvány.

Az átcillámló jégoszlopok bár előre sejtetik velünk, hogy nincs meszes (csepegőköves) belsejük, mégis meglep bennünket, mikor azt tapasztaljuk, hogy belől még üresek is, holott a külső fölület gazdag diszitményei figyelmünket a legnagyobb mértékben lebilin-

kel, gyakran legyező-formára szegvén egymást — ezek alkotják a főtömeget, melyen falombokká, moha- vagy pehely módjára, csoportosult finom szálak telepednek, tarkásan egymáshoz szövédvé és gyakran sarló vagy valami furcsa madárfejú alakban végződve. Minden fordulat, minden új pont új, még eddig nem látott alakokat mutatgat, — a leszivárgó viznek a változó hőfokok küzdelmében megmerevedett alakjait.

A jégdombocskák mellett, de még hozzákapcsolódva, egy fölfelé irányuló, három-szöglet alakú jégkupot veszünk észre, melyet hasadék szel át. Ez — a „beduin sátor”.

A jég tükre, nagy darabon, majd egészen vízszintes, csak itt-ott látható rajta egy kis mélyedés, míg a jégdomb felé lassacskán emelkedik. E helységnek hegyes zugban végződő, keleti végén szétmorzsalódott sziklatömegek-ből jókora kupacz látható, melynek laza törme-

KELETINDIAI KÉPEK. Nuthuri mecses.

cselik. Lehetetlen leírni a sokféle alaku jégképződményeket, melyek az oszlopokat kívülről diszítik; sőt a rajz is csak homályos fogalmat nyújthat az oszlopokat alkotó részekről, melyek a szemlélőnek, vagy akár a gyertyának minden megmozgásakor más meg más alakot tárnak föl.

Jégfalnak, jégistrángok, szalagok, majd egymás mellé sorakozva, majd összefonódva; zsinórok, rájok fűződő, öregszemű gyöngyök-

Az oszlopok anyaga, mint általában az itt található jég, majd átlátszó, üvegemű, ha t. i. légbuborékoktól ment, majd pedig alabastroszerű, átcillámló, ha t. i. buborékok vannak benne.

A terem második jégoszlopa (a balfelől) kis jégdombon áll és azért is érdekes, mivel hengerlaku üregén át karsú viz-sugár csörgedez le, a jégdombocskák fenekén, magában a jégben, kerek kis medencétzét vájván ki. Ez — az úgynevezett „kút”.

lékét jég ragasztja össze. Kétségtelen, hogy e kupacz egy, a barlangon kívül történő beomlásnak köszöni eredetét. A barlangon kívül van ugyanis egy 5—6 holdnyi területű, rendetlen alaku hegyomlás, az úgynevezett „dúcsa”, melynek vége épen a kőkupacz fölé esik.

A jég tükre legtöbb helyütt egészen száraz; csak itt-ott látni egy-egy kis vizeret, mely a kívülről beszivárgó vizet elvezeti.

Az, mit ekkoráig megzemléltünk, a jég-

teremtett: a brahminokat fejéből, hogy az emberiséget vezessék és oktassák; a kshatriyákat karjaiból, hogy az emberiséget oltalmazzák és védelmezzék; a veisyákat testéből, hogy az embert táplálják és fenntartsák, végre a sjudrákat lábából, hogy a többieknek szolgáljanak és engedelmessé legyenek. Így keletkezett a négy külön kaszt (társadalmi osztály): a papoké, katonáké, földművelőké (ideértve a pásztorkat, iparosokat, kereskedőket stb.) s végre a szolgáké (ide értve mindazon kézi munkásokat, kik másnak és másért dolgoznak).

A brahminok az összes teremtett lények közt a legelsőek; a világ és minden, ami abban létezik, az övék s csak általuk örülhetnek mások is az életnek, mert az ő átkaik a királyokat is megsemmisíthetik; ezért a brahminok több tiszteletet illel meg, mint a királyt. Életét s birtokait ezen a világon a legszigorúbb törvények, a másikon pedig a legborzasztóbb büntetésekkel való fenyegetések védelmezik. Ifjúságát lemondások és önsanyargatások közt szigorúan a Védák (szent könyvek) tanulmányozására tartozik szentelni s tanítójának

levelekkel borítva, szétzilált hajakkal és hosszú körmökkel, szabad ég alatt csupasz földön kell ülnie és aludnia, melegítő tűz nélkül, csak gyökerekkel és gyümölcsökkel élve s a mellett minden vallásos kötelességet szigorúan végeznie. Életét kegyes elmékedések közt vidáman fejezi be, mint a ki teljesen bizonyos a reá várakozó tulvilági boldogság felől.

Az isteni tiszteletet a pagódákban szintén a brahminok végzik. Minden városnak több s minden falunak legalább egy ilyen pagódája van. A naponkénti isteni tisztelet abban áll, hogy a bálványképeket megmossák, vagy megfürösztik, bekenik, felöltöztetik, eléjük égő lámpákat tesznek, tömjént füstölnek s az istenek szüzeit, a devadasszik ünneplészenekisérlet mellett szent tánczaikat végzik. Azonkívül a nép által hozott áldozatokat: tejet, mézet, pizángot s más gyümölcsöket, kókuszolajat, cukrot, rizst, gabonát, zöldséget, fűszereket, néha pénzt is, az istennek bemutatják s azután természetesen a brahminok éléskamrába hordják.

S. L.

dett fölfedezését befejezni s végre a Nilus titkos forrásait fölkeresni.

Hirdetési jövedelmek Amerikában. Az „Anglo-American-Times” azon összeget, mely az amerikai Egyesült-Államokban évenként hirdetésekért kiadatik, 40.500.000 frankra teszi; ebből csak a „Herald”-ra 10 millió frank esik, oly ropant összeg, melynél többet csak a „Times” hirdetései tesznek. A „Staatszeitung” évenként 9 milliót, a „New-York-Times” 7 millió 300 ezer frankot vesz be; egy nagy lapnak hirdetési jövedelme sincs 500.000 frank alól. A legjelentékenyebb hirdetések közé tartoznak: Stewarts, ki 2.500.000 frankot, Lord és Taylor, kik 1.145.000 frankot, Bebbitt szappangyáros, ki 1.115.000 frankot, Bonner Róbert 1 milliót, az ismeretes Barnum pedig több mint 2 millió frankot költ évenként hirdetésekre. Magában New-Yorkban évenként csak a falragasokért is többet adnak ki 25 millió franknál.

Nem lehet más mint követjelölt! Evansvilében történt nem régen, hogy egy részeg ember a városban kívül levő árokba esett, s oly nehéz volt a feje, hogy a maga erején nem tudott onnét kivergődni. Egy arra menő ur olyan jószívű volt, hogy

KELETINDIAI KÉPEK: Brahminok.

híven szolgálva és engedelmessé, házról házra kell összekoldulnia lelmi szerét.

Életének második szakában már családja körében találjuk őt, a mint egy brahmin megszokott kötelességeit teljesíti: a Védákat olvassa és tanítja, áldoz és imádkozik, alamizsnát osztogat és fogad el. De szolgálatot, hivatalt nem szabad vállalnia, és az élet minden örömeiről: zenéről, énekről, tánczról, játékról stb. le kell mondania s a világi élvezeteket és megtiszteltetéseket, mint a mérget, kerülnie kell. Még külső magaviselete és ruházata is szigorúan elő van írva: nyíltszívűnek és szerénynek, tiszta, erkölcsös életűnek és szenvedélytelennek tartozik magát mutatni; haját, szakálát rövidre nyírva, öltözetét fehérből készíttetve, testét tisztán tartva, egyik kezében pálcával, a másikban a Védákkal, s füleiben ragyogó aranyfüggőkkel kell az utcán s a társaságokban megjelennie. Ha a szentírás olvasata, egy fiút fölnevelt és szent kötelességeit eleget tett, meg van engedve, hogy mindent fiára bizon s házában csak itélő bíróként szerepeljen.

Harmadik életszaka legfáradtságosabb. Egy fekete antilope bőrével, vagy egyszerűen csak

Egyveleg.

— A suezai csatorna hatása Egyiptom égaljára. Váratlan, de igen jóteknony változás állt be egy idő óta Egyiptom éghajlatában. Mióta a tenger vize a suezai csatornát betöltötte, a vidék égalja teljesen megváltozott. Ezelőtt husz évvel, mikor a mérnökök először kezdték tanulmányozni az építendő csatorna tervét, csak ritkán esett eső az ország egészében. Ma már az esőzések gyakoriabbakká lettek s az oda települt európaiak kénytelenek cserepfelet hozatni Európából házaik befedésére. Mondanunk is fölösleges, hogy ez égalji változás véghetetlen jó hatást gyakorol az ottani hőmérsékre, a mely most már nem oly perzselő. Pompás, gazdag növénytenyészet állt elő ott, a hol annak régebben nyoma sem volt látható.

— Amerikai expedíció Afrika belsejébe. James Gordon Bennett, a „New-York-Herald” tulajdonosa Stanley Henrik vezetésé alatt újabb expedíciót szándékozik Afrika belsejébe küldeni, melynek czélja leendő a rabszolga-kereskedés ügyét ott a helyszínen tanulmányozni, e rit visszavételest megszüntetni s Közép-Afrikának Livingstone által megke-

lábba állani segitette; miután e nem kis fáradságba kerülő munka be volt fejezve, hősünk azt mondta: „Jól van, jól, az urra szavazok.” Az idegen bámulva nézett reá, s kérli, hogy mit ért ez alatt. „Tudom, hogy követjelölt.” „En? dehogy vagyok.” „Nem követjelölt?” „Eszemágában sincs; de miért kérdi?” „Miért kérdem, miért? Mert nem hiszem, hogy egy követjelöltön kívül volna olyan ember a világon, a ki egy ilyen állapotban levő embertársán segitene!”

— A férfiakról azt tartják, hogy három éves korukban az anyjukat szeretik; hat éves korukban apjukat; tíz éves korukban az ünnepeket és szünidőket; tizenhat éves korukban az öltözeteket; husz éves korukban kedvesöket; huszonöt éves korukban feleségüket; negyven éves korukban gyermeküket; hatvan éves korukban önmagukat.

— A „Wigh” szó keletkezésére vonatkozólag a „London Reader”-ben a következőket olvassuk: Angliában a 16-ik században egy antioyalisztikus párt keletkezett, e jelszóval „We hope in God.” („Reményünket Istenbe helyezzük”). A szavak kezdő betűi összeállítva adták a „Wigh”-szót, mely a párt megjelölésére szolgált.

Tudományos kutatások a tengeren.

II.

A tenger hőfokának mérésére oly hőmérő kell, mely nagy nyomásnak képes ellenállani, és mely a kimutatott legkisebb és legmagasabb fokot biztosan jelezze — ilyen a minimalis hőmérő. Londonban készült a Challenger-é és 460 légköri nyomást képes kiállani. Be lön bizonyítva, hogy a tenger hőfoka az egyenlítőnél az északi fokig folytonosan apad a tenger mélységével. Ennek kimutatására csak a Challengeren 1873. február 18-án, a Kanári-szigetek mellett tett észleleteket hozzuk föl. A felszínen a tenger hőfoka 19^o5 fok volt, míg a fenékén csak 2^o6. Spitzbergnél is tettek kísérletet 1839-ben, itt a felszínen a tenger hőfoka 5^o7 volt, 870 méter mélységre csak 10 század fok volt, négy hőmérő egyszerre ennyire esett le. Azon csatornában pedig, mely Shetlandot a Farocét elválasztja, (1869-ben) a felszínen a hőfok 9°.08 fok volt, míg az 1170 méter mélységű fenéken 1°.2 fok a zeruson alól. Európa klímája nem lenne oly mérsékelt, ha a „golfstream”-nek hőfoka oly csekély lenne, mint a mi folyóinké és a tavaké. De szerencsénk igaznak bizonyult Despretz azon törvénye, hogy a sós-víz sűrűsége azon arányban nő, a melyben kihül, holott az édes víz sűrűsége a zeruson alul 4°-nál éri el legnagyobb mértékét. Ha ily könnyen fagyva a tenger vize is — Európa zord klímával bírna.

Már a megelőző kutatások alkalmával is észrevették azt a különös jelenséget, hogy a tengerben, főleg az Oczeanban 300—350 méter mélységen túl már nem találhatók növények; holott szerves lényekre még 4000 méter mélységre is találni. Tehát azon állatok, melyek itt találtak: 400 légkör terhe alatt vannak, és így minden négyszög centiméter testfelületen 413 kilogramm terhet hordanak; holott az ember öt atmosféra-nyomás alatt is halál fia lenne. Pedig 1100 méter mélységre is találtak kis halakat, ezek tehát 110 atmosféra terhe alatt uszni is képesek és 113 kilogramm terhet emelnek testük minden négyszög centiméternyi felületén.

A tengerben az állatok elterjedésére nézve azt tapasztalták, hogy a mi északon a vízszínen van, az az egyenlítő felé annak fenekén él. Ha a Challenger kutatásai be lesznek fejezve, a tenger állatvilágának geografiáját is fogjuk birni.

Általánosan elfogadott vélemény volt eddig az is, hogy a világosság színezi a természetet, hogy a sötét barlangokban lakó állatok színe halvány, szürkés és a természetűdösök nagy bámulatára az Oczeán mélységeiből, hová a napvilága el nem hat, a legélénkebb színű puhányokat huzták ki! Azt is mondják, hogy a szem is csak a napvilágon élő állatoknál fejlődik ki; míg a föld alatt élő vagy barlangokban lakó állatoknál e szerv vagy éppen nem, vagy nagyon hiányosan fejlődik ki — és ime a tenger fenekén teljesen kifejlett szemű, keményhéjú állatokra találtak! Mindezt most még megmagyarázni nem tudjuk.

Sars még azt az érdekes fölfedezést is tette, hogy a tengerben oly alakú és szerkezetű állatokra talál, melyek a földön régen kihaltak és csak őskori rétegekben,

mint ásatag lények találhatók föl. Pedig eddig azt hitték a természetűdösök, hogy a tökéletesedés törvényénél fogva ezek egészen kipusztultak. De Sars észleleteihez hasonló fölfedezésekhez jutott: Agassiz, Pourtalés, Carpenter, Jeffreys és Thomson. E tudósok Európa és Amerika tengerpartjain azon ásatag lényekhez hasonló élő állatokat találtak, a melyeneket a meudoni kretaretegekben, vagy Angliában és a Champagneban ástak.

Nem áll tehát az a vélemény, hogy egy-egy korszak minden teremtményével egészen kihál és a tengerben egészen más korszakokat lehet megkülönböztetni, mint a földön; sőt a földön is az északi sarknak a miocen korszakban volt az a növényzete, a melylyel most Kalifornia bír. A teremtés folytonossága, változatossága következik ebből és meg van döntve az erőszakos forradalmak tana, mely szerint egy-egy korszak egész növény- és állatvilága egyszerre megsemmisült volna. Különbözteték már Prevost és Lyell művei megdönték.

A növényvilágban is: Unger, Schimper Heer és Saporta fölfedezései a fentebbihez hasonló eredményekre vezettek. Most már a szerves lények világát egy nagy fához hasonlítják a tudósok, melynek gyökere megkövesülve vész el a mély földrétegekben és csak koronája él. Nem forradalom, hanem lassu változás fejleszti azt és okozza a kihalt lények halálát, mitől meg vannak óva mindazok, melyek az új körülmények közt megélni képesek.

Térjünk vissza a Challenger hajó észleleteihez. 1873. febr. 18-án a Kanári- és Zöldfoki szigetek közt 4060 méter mélységre bocsátá le kotró-kosarat és a tenger fenekéről oly vulkanikus fővénnyt hozott föl, melyen Teneriffán van és egy korallágot, két tejszínű spongya-ággal, melyek alant össze vannak növe és szálkakkal el látva. De néhány nap mulva messzebb mentek és 6600 méterre bocsáták le a kosarat, innen már csak csokoládé-színtű agyagot hozott föl és élőlényre nem talált, ebben a mélysék nyoma sem volt, csak kovás aluminium és vasoxyd volt benne. Afrika és Amerika között 3450 méternyire egy személnélküli 12 centiméter-nagyságu keményhéjú rovarra akadtak, mely hasonló az amerikai mély üregekben található ollótlan rákhoz. Holott ugyane fajból észak felé 650 méterre, hol hasonlóan teljesen sötét van, egy kifejlett szemű rovarra találtak. Az Azorok partjain pedig egyszer 1830, másszor 3600 méter mélyen egy új fajt képező keményhéjú rovarra találtak, melynek nemcsak lábain van jó szem, de rágó csápjain is két segédszem volt. Mindez zavarba hozta a tudósokat.

Az uszó mohákban is érdekes állatokat találtak. Volt bennök egy kis hal, mely fészket csinált magának és ebbe rakta tojásait, egy kagyló nélküli rák és puhány — és ez állatok mind olyan színűek, a melyen az a moha, melyen élnek, ezért nem vészik észre a ragadozó halak, madarak.

A többi érdekes fölfedezésekből még csak egyet említünk föl. April 2—21 között a Bermuda sziget-tengeren pihent a hajó. E szigeteket a légen elporlott korallok képezik. Az elporlott korall lerakódik, az eső megvervi, hoz bele szénasavat és így földde alakítja, a szél a rétegeket megforgatja. Tehát itt a levegő és szél alkot földrétegeket, nem a víz és tűz.

Nagyon nehéz megmagyarázni, hogy a tengeren és ennek közepén levő szigeteken hogy keletkezik a növényzet, mert ide magot sem szél, sem madár el nem hozhat — tehát ott kell annak önmagában keletkeznie. Még nehezebb a tűz által keletkezett szigeteken lévő növényzet keletkezésének megfejtése — itt már nem volt megelőző növényzet, melyből a mai keletkezett légyen. Ilyen például a Tristan d'Acunha kis szigetcsoport, Déli-Amerika keleti és Afrika felső részétől egyenlő távolságra, mely nevét a fölfedező portugali hajóstól nyerte. Itt a Challenger tudósai egy thealevelű cserjét találtak, mely csak még két kis szigeten található föl, a Nighthigale-on és Inaccessiblen. Ép így találtak egy különös petrepszelymet, egy cserjét, mely sóskaát terem és egy új fűfajt. E növények a szigetcsoport speciálisai. Vannak e szigeteken más növények is, melyek még a Falklandi-szigeteken találhatók. Van egy pelargonium, mely Ausztráliával közös és egy páfrány, mely csak Új-Zelandon található. Honnan jöttek e növények és hogy keletkeztek? Ez megint oly kérdés, melyet a tudósok még nem fejtettek meg.

Ime: már eddig is mily érdekes fölfedezéseket köszönhetünk a Challenger utasainak és e hajó még nem fejezte be útját — még sok érdekes kérdést vehet föl vagy oldhat meg.

Ily czélja és eredménye van a tudományos tengeri utazásoknak és kutatásoknak. Látjuk, hogy nemcsak a tudós világ, de mindenmivel embert érdekelhetnek azok és nemesebb kíváncsisággal kísérhetjük a Challenger-t tudományos útjában, mint valamely legyőzhetetlen hajóhadat, mert az emberiségnek több hasznot nyújt, több élvezetet ad.

(Martins után a „Revue des deux Mondes”-ból.)

H. S.

Az őszi időny.

— Fővárosi tárcza. —

„Hervad már ligetünk, diszei hullanak... tarlott bokrai között sárga levél zörög” — éneklí egyik legszebb ódájában jó Berzsenyink. Mintha csak városligetünk lebegett volna költői képzelme előtt, melynek meglomltalanított fasaiban vége szakadt a mult időnynek, nyüzsgő élete s tarka mozgalmasságával. A fák sárguló, fonnyadó, hulló levelei nagy szemfödőt teritenek a meleg hónapok saison-jára és zörrenésük, egyesülve a novemberi szél süvöltésével, csalhatlanul jelzi, hogy az őszi időny nemcsak a főváros, hanem a nagy természet életében is beköszöntött. A vándormadarak rég elhagyták zorddá váló éghajlatunkat, de a fővárosi társasélet vándormadarai: a „high-life” falun vagy külföldön nyaraló tagjai, a nagy városokat beutazott művészek s a családi tűzhely mellől elszóított honatyák visszatértek az új időnyvel a főváros közös fészkebe.

Nem hinnéd, hogy egy háromszázezer lelket meghaladó lakossággal bíró városban is hézagokat hagyjon hátra egy-kétezer ember ideiglenes távolléte, s mégis nagy az ür, melyet távozásuk után a társaséletben fönnyagnak. Csak most, hogy visszaszállinkoztak egyenként és családostul a fővárosba, s magad előtt látod a rég ismert arcokat a színházban, a hangversenyteremben, a képviselőház padjain, a kávéházban s az utcán: veszed észre, hányan voltak távol s mily hézagos volt eddigelé a nagy társaság, a — „société.”

Jól ismert lakosok találkoznak mindenfelé. A nemzeti kaszinó előtt aszfalton megint órahosszant látod várakozni egyik vagy másik született törvényhozónk czimeres hintáját vagy

HIRDETESEK.

Női-divatárunk
legujabb az őszi idényre bámulatra olcsó áron.

Selyemszövetek, fekete, színes vagy csikos.
Bársonyok, selyemben, valamint valódi angol szabad.
Ruhakelmék minden divatban, a legujabb színekben.
Terno, női kendők, flanel, rips, cashemir, irlandi selyem-popelin.
Butorripek, creton, sattin, csipke-függönyök.
Szőnyegek, perzsiak, smyrniai és angol gyártmányok, továbbá minden-
nemű vászonár-uk és sokféle más czikkek a 433 (4-6)

bécsi világkiállítási árucikkvek végeladásában

Budapest, hatvani-utca 2. sz., a régi posta épületben.

MÉTER TÁBLÁZAT

és a magas kir. kereskedelmi miniszterium által

minden országnyelven kiadott hozzávaló
füzetek,

kiadásomban jelentek meg, és nálam, valamint minden könyv-
és papirkereskedésben rendelhető meg. 438 (3-3)

Posner Károly Lajos,
magyar királyi udvari papirkereskedő
Erzsébet-tér 1. szám.

A métermérték táblázata ára 70 kr.
A füzetnek ára 20 »

A bécsi világkiállításon is kitüntetett!

Ez idén különös egészséges szemü

„Egri gyökeres és sima szőlővesszők“

ez őszi idényre, vagy a tavaszra előre megren-
delhetők

441 (2-3)
Ifj. Sir Antal,
kereskedelmi műkertésznél Egerben.

Farkas H. és társa

Budapest, váci-utca 16. szám

ajánlja dúsan felszerelt női ruhák és felöltönyök, továbbá
diszöltönyök, utazó- és séta-öltöny raktárát a legolcsóbb
árak mellett.
Mérték szerinti megrendelések legrövidebb időben
teljesíttetnek és kívánatra minták ingyen és bérmentve meg-
küldetnek. 363 (8-12)

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet és
könyvnyomda kiadásában Budapest (egyetemutca 4.)
megjelent és minden könyvtárban is kapható:

Borászati naptár
1875. évre.

Szerkeszti: Dr. NYÁRI FERENCZ,
a tarzali vinczellér-tanoda igazgatója.

Második évfolyam. Ára füzve 80 kr.

TARTALOM:

Naptári rész. — Európai mérték-rendszer. Európai
pénznemek. Európai államok bortermelése. Külföldi
piacokra hordóban küldött borokért fizetendő vám-
díj és vitelbér kimutatása. — A magyar állam gaz-
dasági tanintézeti, képekkel. — Magyarországi gaz-
dasági és különböző földmívelési egyletek. — A
bécsi világkiállításon kitüntetett magyar bor-kiállí-
tások névjegyzéke. — Bálint bácsi jövendölései. —
Természettudományi rész: a vizről. — Szőlészeti
rész: Gábor József. A szőlő állandó munkái (ábrák-
kal). — Borászati rész: hogyan készítsük vörös
borainkat? (számos ábrával). — A szőlőnek ekéveli
mívelése. — Szőlővesszők csomagolása (ábrával). —
Hogyan biztosítsuk szőlőinket jégkárak ellen? —
Hogyan tarthatók el sokáig épen a szőlőkarok. —
Jó hordókenőcs. — Vidium Tucceri, (ábrával). —
Olomczukros bor. — Minő nagyságu hordókat hasz-
náljunk? — Hordók kénezése (ábrával). — Szőlő-
gyökerész. — Házi tanácsadó. — Mulattató rész. —
Borkorcsolyák. — Országos vásárok.

Ujonan nyitott!!

27 kr. 27 kr.

Első budapesti 27 kr. árucsarnok.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget és a m. uraságokat, különösen a tisztelt
hölgységvilágot alázattal értesíteni, hogy az itteni piacon e czég alatt:

WEINREB és WELTKUGEL

első budapesti 27-krajczáros árucsarnoka

november 1-jén raktárt nyitottunk.
Számos látogatásért és próbavásárlásért esednek alulírottak mély tisztelettel.

WEINREB és WELTKUGEL.

Budapest, IV., városház-tér 6-dik szám.

A t. cz. vidéki lakosok részére késznek nyilatkozunk, ha kívánatik, a legjobb ruha-
szövetek teljes mintagyűjteményét ingyen és bérmentesen megküldeni. 458 (1-2)

Minden régi köhögés ellen, mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok s tüdő nyálkásó-
dás ellen a több orvos által megpróált

FEHÉR MELLSZÖRP

oly gyógyszer, mely még soha sem használtott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp
az első használatnál feltűnően hozatott forgalomba, mely oly czimrával van ellátva,
melyen ugyan sem czérem, sem „korneuburgi marhapor“ elnevezés elő nem fordul, mely azonban alakra,
színe és rajza nézve oly hasonlatossággal bír valódi megvédett bélyeggyemmel, hogy ama czimrá-
tal ellátott marhapor-csomagok készítményemmel fölcserélhetetnek.

Mintán szakértők egyhangú ítélete által bélyeggyem utánársa konstátlatott, amaz iparosnak
az általam nehézséggel czimrárt további alkalmazása bírólág megtiltatott, és így ama jogta-
lanul megjelölt marhapor ismételt eladott arra figyelmeztetem, hogy annak további árulása bírói elköb-
zást s pénzbéli-, sőt börtönbüntetést vonand maga után.

Valódi es. kir. szab. korneuburgi marhaporom t. cz. vevői arra figyelmeztetnek, hogy azok
czimlapján nevel aláírása vörös betűkkel alkalmazva van. Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész
urnál, király-utca 7-ik szám. Thalmayer A. és Társa, Halbauer testv., Frommer N., Strobenz testvé-
reknél, Kertész és Eisert, Topits J., Kania és Maklár, Kovács J., Kochmeister Frigyes, Stern és
Schmidt, Eder és Neruda, Hoffmann József és Maghy uraknál. Budán: az udvari gyógyszerárban.

Aszód: Kaufmann M. Kolozsvár: Wolff J., Karavaszky S.
Arad: Tones, Freiburger és Prin- Keszthely: Wunsch D.
ner W. S. Komárom: Belloni A., Ziegler
Ar.-Maróth: Edinger M. és fia.
Baja: Michitsch L. Kőrmez: Forster Em.
Bal.-Gyarmath: Omazta T. K.-Szt.-Miklós: Csappó G.
Ber.-Ujfalu: Vass Egen. Letenye: Kalivoda J.
Besztercebánya: Göllner Fe- Szigetvár: Koharits K.
rencz, Stadler H. G. Lugsos: Kronet.
Brezsnóbánya: Göllner S. és fia. M.-Óvár: Anton J.
Brassó: L. J. és Heiszheimer A. Miskolcz: Pasteyner F., dr. Csa-
és Gyergyánfi A. thó Istv., Bede L., Fűrész F.
Csaktornya: Kárász A. Nagybánya: Haracek J.
Csakolovits: Ritter L. N.-Beeskerek: Nedelkovits és
Debreczen: Eibisch J., Csanak Deutscher testv., Joannovicz.
J., Gaszner C. N.-Gorika: Seitz.
Detta: Hack János. N.-Kanizsa: Fesselhofer J.
Déva: Lengyel G. Gergelyfi. N.-Kikinda: Rastory J.
Dobsina: Kuhn F. N.-Mihály: Albrecht Ede.
Eger: Matekovics Mór. N.-Tapolcsán: Pollak J.
Eperjes: Zsembery József, Ho- Nagyvárad: Janky A.
lenia J. Nyiregyháza: Reich, Pawlawics,
Eszék: Deszátly L. és Leipczig J. Könyvi Manó.
Esztergom: Kollár és Schönbeck. Ó.-Beszterczen: Langer A.
Falkenau: Güntner. Orosháza: Gabovits D.
Freistadt: Eisler D. Palánka: Schopp és fia.
Galgóc: Pretzelmaier S. Panesova: Krisadmar és fia, Ni-
Georgenburg: Hensch Ede colits és Dimitrievics.
Gyöngyös: Kocianovich J., Mer- Pápa: Bermüller J.
sits J. Paks: Florian és Eiszer
Győr: Lehner F., Ecker F., Schan- Pécs: Löwy s Zuckermann.
ner J. Pozsony: Zachmeister testvérek,
Hajdu: Malater Albert. Hachenberger testv., Wanit-
Kaposvár: Kohn Jakab, Schrö- schek L., Kovács J., Wimmerfi.
der J., Leipczig A. Putnok: Fekete Ferd.
Kassa: Novelty A. Rimaszombat: Havalis B., Ma-
Kaloosa: Horváth K. later J.
Késmárk: Genersich A. Rozsnyó: Posch F. J.

ÓVÁS.

Előbbi óvásim kiegészítésül, korneuburgi marhaporom hamisítványait illetőleg tudatom,
hogy legujabb időben egy iparos által oly marhapor hozatott forgalomba, mely oly czimrával van ellátva,
melyen ugyan sem czérem, sem „korneuburgi marhapor“ elnevezés elő nem fordul, mely azonban alakra,
színe és rajza nézve oly hasonlatossággal bír valódi megvédett bélyeggyemmel, hogy ama czimrá-
tal ellátott marhapor-csomagok készítményemmel fölcserélhetetnek.

Mintán szakértők egyhangú ítélete által bélyeggyem utánársa konstátlatott, amaz iparosnak
az általam nehézséggel czimrárt további alkalmazása bírólág megtiltatott, és így ama jogta-
lanul megjelölt marhapor ismételt eladott arra figyelmeztetem, hogy annak további árulása bírói elköb-
zást s pénzbéli-, sőt börtönbüntetést vonand maga után.

Valódi es. kir. szab. korneuburgi marhaporom t. cz. vevői arra figyelmeztetnek, hogy azok
czimlapján nevel aláírása vörös betűkkel alkalmazva van. Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész
urnál, király-utca 7-ik szám. Thalmayer A. és Társa, Halbauer testv., Frommer N., Strobenz testvé-
reknél, Kertész és Eisert, Topits J., Kania és Maklár, Kovács J., Kochmeister Frigyes, Stern és
Schmidt, Eder és Neruda, Hoffmann József és Maghy uraknál. Budán: az udvari gyógyszerárban.

Aszód: Kaufmann M. Kolozsvár: Wolff J., Karavaszky S.
Arad: Tones, Freiburger és Prin- Keszthely: Wunsch D.
ner W. S. Komárom: Belloni A., Ziegler
Ar.-Maróth: Edinger M. és fia.
Baja: Michitsch L. Kőrmez: Forster Em.
Bal.-Gyarmath: Omazta T. K.-Szt.-Miklós: Csappó G.
Ber.-Ujfalu: Vass Egen. Letenye: Kalivoda J.
Besztercebánya: Göllner Fe- Szigetvár: Koharits K.
rencz, Stadler H. G. Lugsos: Kronet.
Brezsnóbánya: Göllner S. és fia. M.-Óvár: Anton J.
Brassó: L. J. és Heiszheimer A. Miskolcz: Pasteyner F., dr. Csa-
és Gyergyánfi A. thó Istv., Bede L., Fűrész F.
Csaktornya: Kárász A. Nagybánya: Haracek J.
Csakolovits: Ritter L. N.-Beeskerek: Nedelkovits és
Debreczen: Eibisch J., Csanak Deutscher testv., Joannovicz.
J., Gaszner C. N.-Gorika: Seitz.
Detta: Hack János. N.-Kanizsa: Fesselhofer J.
Déva: Lengyel G. Gergelyfi. N.-Kikinda: Rastory J.
Dobsina: Kuhn F. N.-Mihály: Albrecht Ede.
Eger: Matekovics Mór. N.-Tapolcsán: Pollak J.
Eperjes: Zsembery József, Ho- Nagyvárad: Janky A.
lenia J. Nyiregyháza: Reich, Pawlawics,
Eszék: Deszátly L. és Leipczig J. Könyvi Manó.
Esztergom: Kollár és Schönbeck. Ó.-Beszterczen: Langer A.
Falkenau: Güntner. Orosháza: Gabovits D.
Freistadt: Eisler D. Palánka: Schopp és fia.
Galgóc: Pretzelmaier S. Panesova: Krisadmar és fia, Ni-
Georgenburg: Hensch Ede colits és Dimitrievics.
Gyöngyös: Kocianovich J., Mer- Pápa: Bermüller J.
sits J. Paks: Florian és Eiszer
Győr: Lehner F., Ecker F., Schan- Pécs: Löwy s Zuckermann.
ner J. Pozsony: Zachmeister testvérek,
Hajdu: Malater Albert. Hachenberger testv., Wanit-
Kaposvár: Kohn Jakab, Schrö- schek L., Kovács J., Wimmerfi.
der J., Leipczig A. Putnok: Fekete Ferd.
Kassa: Novelty A. Rimaszombat: Havalis B., Ma-
Kaloosa: Horváth K. later J.
Késmárk: Genersich A. Rozsnyó: Posch F. J.

Ki védjgyem meghamisítottját olyképp juttatja tudomásomra, hogy azt törvényes büntetés alá
vonhatom, 500 ftig terjedő jutalmat nyer tölem.

Temerlin: Altwirth Sz. Tiszolcz: Bukovszky A. C.
T.-Ujlak: Roth J. Trencsén: Weisz S. L., Gévay S
Uj-Arad: Ortl J. A. és Lisko- vita A.
Temesvár: Babuchnik A., Mayer és Sailer. 449 (1-2)
Uj-Varasd: Halter F., Koterba B.
Ujvidék: Dietzgen Em.
Vágújhely: Wallner.
Verőce: Besz J. K.
Veszprem: Mayer Tuszka,
Virjő: Mikulcsica.
Vukovar: Kirchbauer F.
Wartberg: Mészáros C.
Zala-Egerszeg: Hubsinszki.
Zalolyon: Sitkey J. C.
Zsolna: Poradoósky J. urnál.

A „Franklin-Társulat“ magyar irod. intézet és könyv-
nyomda kiadásában Budapest (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyv-
kereskedésben kapható:

Községi jegyzők naptára
ÉVKÖNYVE.

Első évfolyam. Ára füzve 1 frt.

Naptári rész. — Mit akarunk? Dr. Dárday Sándortól.

I. Politikai és közigazgatási rész.
Dr. Sipos Árpád. Alkotmányunk legujabb fejlődése. —
Láng Géza. Községi költségvetési előirányzatokról. —
A községjegyzői nyugdíjintézetekről. — A köz-
ségi előljárás befolyása a községe életfejlődésére.

II. Jog- és törvényismertetési rész.
1. Szerződések felvétele, különös tekintettel a telek-
könyvi jogokra. — 2. A bírósági határozatok kézbe-
sítéséről. — 3. Közigazgatók.

III. Gazdasági rész.
Engelbrecht Károly. Állattenyésztés és állatgyógyá-
szat. — Dr. Perlaty Mihály. Borászat. — A méter-
rendszer. — Országos vásárok.

Vászon- és fehérnemű-gyár

ajánlja gazdagon felszerelt raktárát mindenemű férfi-, női- és gyermek-fehérneműekből, valamint
rumburgi, hollandi, creas s fonalgöcsök, asztalkendő, törülközők, asztal- és ágylétrőket, len- és gyapotkelmét,
zsinór- és piquet-bakel, chiffon, zsebkendő, férfi és női harisnyák bámulatos olcsó áron.

ÁRJEGYZÉK.

Férfi vászoningek 1.50, 2 forintig
valódi rumburgi vászonnál 2.50, 3.—, 5 ftig.
ráczozott mell 2.50, 3.50, 5.—, legfin. 6 ft.
(chiffonból) 1.50, 2.—, legfinomabb 2.50.
harántos mell 2.80, 3.—.
himzett mell 3.50, 6.—.
Színes férfi creton-íngek legujabb divatuk, 1.50,
1.80, 2.50.
Oxford- vagy sephir-íngek, 2.50, 3.50, 4.—.
Férfi lábravalók, (valódi vászon, magyar vagy német
szabás.) 1.20, 1.50, 1.80, 2.50.
Női ingek (vászon és chiffon) 1.20—5.50 legfin. himz.
Corsettek, simák, himz., vagy szellel 1.50, 3, 4, 5 ft.
Videki megrendelések — postán, vasuti, gőzhajói zsetkúddal pontosan s gyorsan teljesíttetnek,
a megrendelési ár beklédése vagy utánvétele mellett. (Férfiingek megrendelésénél a nyakbőség beklé-
dését kérjük. Meg nem felelő árak visszacsértetnek. Tisztelettel

FOGL D. és TÁRSA
Budapest, kishid-utca 5-ik szám, váci-utca sarkán, a vastuskóhoz.
404 (4-0)

Kilián Frigyes

m. k. egyetemi könyvtár kiadá-
sában Budapest, váci-utca,
Drasche-féle házban kapható:

A keskeny nyomu
VASUTAK HIVATÁSA

közlekedési eszközeinek sorában.
Kiváló tekintettel a magyar Alföldre.
A gr. Lónyay M.-féle díjjal a m. t. aka-
demia által jutalmazott pályamunka.
2 körajzu ábrával.
Irta Szabó Gyula,
m. kir. műegyetemi tanár.
Ára 3 frt.

TÁBLÁZAT

a vasuti vasútszerkezetek ünnepének
meghatározására.
Vasuti mérnökgyakorlati haszná-
latra összeállította
SEEFELNER GYULA.
m. k. állam-mérnök a budapesti ösz-
szekői vas pályánál.
446 Ára 40 kr. (1)

Utánvét mellett küld szét a már 1849 óta fennálló

Lukovits József-féle

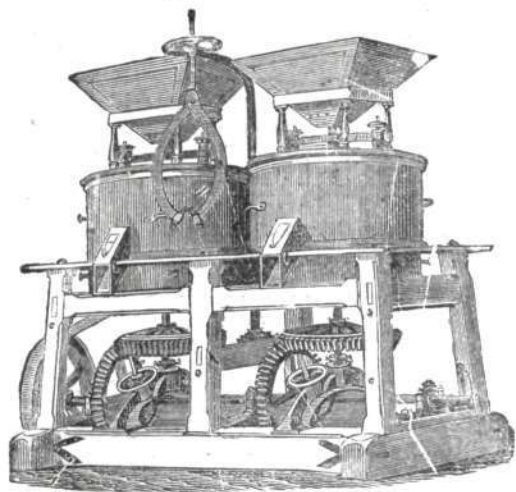
fűszer-, thea-, rum- és borkereskedés

Pesten, az ország-ut s cukor-utca sarkán:

1 font legfin. cukor ára sú- ft. kr.
vegszáma 29 1 » finom melange thea 3, 4 —
1 » finom csukorsüveg. — 28 1 » pecco virág-thea 4, 5, 6 —
1 » közepszerű czuk. ára — 27 1 » zománcozt thea-sze-
5 » legfin. Cuba kávé . . . 4 80 lence, melange thea-
5 » » jamaikai kávé 4 80 taralommal 2 50
5 » » mokkaarabiai ugyanaz 1/2 font tartalommal 1 50
kávé 4 50 1/4 » » 1 —
5 » » ceylon kávé 4 50 1 » cuba rum-tartal. 1 —
5 » » arany-java kávé 4 50 1 » valódi jamaica rum 2 10
5 » » campinos kávé . . . 4 — 1 » » legfin. jamaica rum 2 80
5 » » legfinomabb riz . . . — 80 1 » » közepszerű 70 1 » orosz thea 2, 3 —
5 » » közepszerű 70 1 » thea-süte mény . . . 1 —
1 » orosz thea 2, 3 — 1 » thea-süte mény . . . 1 —
Ezenkívül ajánlom még mindenemű pezsgó-, asztali- és
csemege boraimat, milly- és flóra-gyertyákat, Liebig-féle huski-
vonatot, s minden az e szakba vágó árucikket.
Az utolsó posta vagy vasuti állomás pontos feljegyzése kéretik.
Valódi árak- és súly mértékért jótállás biztosítottik.
430 (3-0) Tisztelettel Lukovits József.

Robey & Comp. Limited

Budapest, üllői-ut 1.

készletben tartanak legelsőbb és legegésztőbb konykoly-választókat, sorvetőgépeket, szecsakavágókat, szorra vetőgépeket, kézi eséplőgépeket, lőjörgányos eséplőket, országiszerte híres gőzcséplőgépeket,

dupla-malmokat,

melyek rendkívüli nagy munkaképességnél fogva, országiszerte híresek, szivattyukat stb. Elvállalnak réztöntözések berendezését és vízenyős földet száraza fektetését. Bányamiveltekhez a legegésztőbb gőzgepeket szállítják.

444 (2-24)

Rothauer testvérek

ajándékok és háziszükségletek kereskedése

nagyban és kicsinyben.

Budapest, király-utca 1. szám.

445 2-12

Rendkívüli!

jutányos áron kaphatók gyönyörű

selyem

és

ruhakelmék

DÉTSCHY és WEISSBERGER

női divatúru üzletében

Budapest, bécsi-utca 2/a sz.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöl-

tetnek. 352 (12-25)

444 (2-24)

A „Franklin-Társulat” magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában, Budapest, (IV. egyetem-utca 4-dik szám) megjelent és minden könyv-árúsnál kapható:

István bácsi naptára

vagyis

esalados házigazdáknak és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak és földművelőknek való

képes kalendárium 1875. közönséges évre.

Alapítá: Majer István. Szerkeszti: Kóhalmi K. József.

XX. évfolyam. Ára füzve 50 kr.

TARTALOM: Naptári rész. — I. Az erkölcsi világ. Kuthen. A szent szűz képe. (Legenda.) — Staud Lajos. Hígyj s boldogulj. — Kóvér József. Az öreg Vendel története. (Pályadíjas elbeszélés.) — Nyulassy A. A fenyűzés. Bakay Dozso. Fakó Péter, vagy a dologtalanság következményei. — II. A házigazdák és gazdasszonyok naptára. A kenyérről. — A koleráról. — A hét napjának elnevezése és a hozzá kötött dolgokról. — Tanulások apróságok. Műipar. — III. Népművelők naptára. A népművelés- és iskola-ügy az 1873-ki bécsi világiállításon (képekkel). IV. Történeti naptár. Szt.-Márton életrajza és honunkban emlékeinek rövid leírása (pályakoszorózott dolgozat) képekkel. Kramer Ferenc sztergomi kanonok arcképpel. — Erdély történelme. — V. István bácsi a hazában és a nagyvilágban. Magyarország Chánánja a gazdag temesi bnságról. képekkel. — Egy nagy császárnak a trónról lelépte és az életli bucsuzása, képpel. A most fennálló államok, uralkodók, hatalmi viszonyuk, népességük, földmük, kiadásai és adósságai. VI. A természet világa. A szárnyas rablók a svájci hegyek közt. — A fogakról. VII. Tréfák mezeje. — A méterrendszec. — Országos vásárok.

Budapest, november 15-én 1874.

46-dik szám.

ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft.

XXI. évfolyam.

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy ötször hasznosított petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 krajczár; többszöri igtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden igtatás után 30 krajczár. Kiadó-hivatalkunk számára hirdetményeket elfogad Bcsben: Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstätte Nr. 2 és Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

RADVÁNSZKY ANTAL.

mely — gyülések nem tartathatván — közgyűlési hatáskörrel működött. 1832-ben megyei főjegyzővé, 1840-ben a megye alispánjává választatott; kormányzata alatt a megye szabadelvű irányban haladt s különösen a felekezeti kérdésekben az akkori viták terén a felekezeti egyenlőség, s kölcsönösség egyik zászlóvivőjén Radvánszky. Az 1843 országgyűlésre követt választatot, hol a egyes házasságok, a reversalisok ügyében tartott beszédeivel tinte ki. 1848-ban még Ferdinánd király uralkodása alatt a felelős miniszterium ellenjegyzése mellett Zólyom megye főispánjává nevezetett ki, s a főrendiháznak jeles jegyzője vala.

1859-ben a protestáns egyházra merész csapást intéző patens elleni küzdelem újból a közélet perondjára szólítá őt is; mint a zólyomiesperességeknek 1845 óta felügyelője, a legerélyesebb ellenállást fejtette ki s bátorságának nem mindennapi jelét adá — midőn a helyzet veszedelmes volta da-

vánszky Antal, kinek arcképe s rövid életrajzát ez alkalomból bemutatjuk e lapok olvasóinak, mindig a haza és a szabadelvűség ügyének szolgálatában állva, hazánk tét felvidékén a magyar állami s társadalmi érdekek egyik legkövetkezesebb bajnoka.

A kormányzata alatti megyének fölterjesztései, legközelebb a pánszláv gymnáziumok beszüntetése tárgyában, országiszerte helyesléssel fogadott nyilatkozataivalának a kezdeményezés terére kilépett hazafiságnak, egy erélyes nemzeti politika érdekében.

Oly családból származva, melyben a vallás és a haza iránti szeretet hagyományokkal szállott apáról fiúra, mindkét tekintetben méltó maradt őseihez.

Született 1807. június 13-án. Tizenkét éves korág a szülői háznál növekedett, atya Radvánszky Antal udvari tanácsos s művelt lelkű édes anyja Kubinyi Borbála oldalán. Iskolai tanulmányait Selmeczen, majd Pozsonyban végezte, honnan a bölcsészeti és jogi tanfolyam bevégezése után a pestmegyei jegyzői hivatalnál a megyei, későbbben a királyi táblánál, mint juratus a törvénykezési gyakorlatot szerezte meg. 1830-ban kintinó sikerrel letévén ügyvédi vizsgáját, egyetemesebb műveltség megszerzése tekintetéből a göttingai egyetemre készült; de e szándéka meghiusult, mert a kormány gyanakodó féltékenysége időközben tilalakkal zárta el a magyar ifjak előtt a külföldi iskolázás utját. Nemsokára ősi fészkeben, Zólyom megyében tisz. megyei aljegyzővé nevezetvén ki, e minőségében, az 1830-ban uralkodott kholera alkalmával fáradhatatlan tevékenységű jegyzője vala azon megyei választmánynak,

RADVÁNSZKY ANTAL.

BUDAPESTI KALAUZ.

Table with columns for various categories: AGYAGÁRUK, FODRÁSOK, KÖNYVKERESKEDÉSEK, MINISZTERIUMOK, PAPIR-, RAJZ- ÉS FESTŐSZER- KERESKEDŐK, POSZTÓTÁR, RUHARAKTÁRAK, SZÁLLODÁK, TAKARÓPAPIROS, THEA ÉS RHUM, ÜVEGERESKEDÉS, VARRÓGÉPEK, ZONGORA-RAKTÁRAK. Each entry lists a business name, address, and contact information.

Kiadja és nyomtatja a „Franklin-társulat” magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapest (egyetem-utca 4-ik szám).